
Datum : 5 september 2022
 Onderwerp : Ontwikkelingen energiekosten in de nabije toekomst

0 Samenvatting

De gemeente Alphen aan den Rijn krijgt de komende jaren te maken met een sterke stijging van de energiekosten. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door de stijging van de energieprijzen op de internationale energiemarkten en anderzijds door het besluit van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat dat Gazprom Energy Nederland valt onder het sanctieregime van de Europese Unie tegen Russische bedrijven en personen. Als vervolg hierop heeft het college besloten het huidige gasleveringscontract met Gazprom op te zeggen en per 1 oktober 2022 een contract af te sluiten met een andere gasleverancier (Vattenfall).

Als gevolg van de stijgende energieprijzen krijgen ook diverse partners van de gemeente Alphen aan den Rijn op korte termijn te maken met hogere energiekosten of ervaren dit nu al.

In tabel 1 is een inschatting gemaakt van de kostenstijging waarmee de gemeente de komende jaren te maken krijgt. Deze kostenstijging is gerelateerd aan de huidige tarieven van Gazprom (gas) en Eneco (elektriciteit). Het opzeggen van het contract met Gazprom per 1 oktober 2022 leidt in het laatste kwartaal van dit jaar ook tot een verhoging van de gaskosten ten opzichte van het huidige tarief van Gazprom. Ook deze toename staat in tabel 1 vermeld.

De stijging heeft betrekking op de commodity gas en elektriciteit. Er is geen rekening gehouden met kosten voor (energie)belasting, netbeheer en meetdiensten.

De inschatting in tabel 1 is gedeeltelijk gebaseerd op feiten maar er liggen ook diverse aannamen aan ten grondslag, bijvoorbeeld het energieverbruik in de komende jaren en de prijsontwikkeling voor de komende jaren op de internationale energiemarkten.

Tabel 1: Inschatting kostentoename elektriciteit- en gaskosten ten opzichte van 2022 (op basis van tarieven tot 1 oktober 2022)

Kostentoename voor gemeente			
		2023	2024*)
	Periode kwartaal 4 van 2022		
gas	€ 390.000	€ 1.350.000	€ 1.350.000
elektriciteit	n.v.t.	€ 656.000	€ 1.843.000
*) gebaseerd op de tarievenontwikkeling augustus 2022			

Ter vergelijking: in tabel 2 is de kostentoeename in 2023 en 2024 afgezet tegen de kosten voor de commodity gas en elektriciteit uitgaande van de tarieven die de gemeente Alphen aan den Rijn momenteel betaalt. Ook hierbij is uitgegaan van de contracten met de huidige leveranciers Eneco en Gazprom. Hierbij is dus geen rekening gehouden met de toename van de gaskosten als gevolg van het nieuwe gascontract dat op 1 oktober 2022 ingaat.

Tabel 2: Kostenvergelijking commodity gas en elektriciteit op basis van tot 1 oktober 2022 geldende tarieven (exclusief kosten voor netbeheer, energiebelasting en meetdiensten)

	Kosten in 2022	Toename in 2023	Toename in 2024
Gas	€ 114.000	€ 1.350.000	€ 1.350.000
Elektriciteit	€ 490.000	€ 656.000	€ 1.843.000
Totaal	€ 604.000	€ 2.006.000	€ 3.193.000

** De kostenverhoging voor gas in het vierde kwartaal van 2022 zijn niet in tabel 2 vermeld.*

De totale kosten die de gemeente Alphen aan den Rijn in 2021 voor gas heeft betaald (dus inclusief energiebelasting en kosten voor netbeheer en meetdiensten) bedragen € 345.000. Voor elektriciteit bedragen de kosten € 1.135.000. Deze bedragen zijn exclusief BTW.

1 Inleiding

De gemeente Alphen aan den Rijn krijgt de komende jaren te maken met een sterke stijging van de energiekosten. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door de stijging van de energieprijzen op de internationale energiemarkten en anderzijds door het besluit van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat dat Gazprom Energy Nederland valt onder het sanctieregime van de Europese Unie tegen Russische bedrijven en personen. Als vervolg hierop heeft het college besloten het huidige gasleveringscontract met Gazprom op te zeggen en per 1 oktober 2022 een contract af te sluiten met een andere gasleverancier (Vattenfall).

De kostentoeename zal gefaseerd plaatsvinden:

1. vanaf 1 oktober 2022 – kostentoeename omdat dan het nieuwe gascontract met Vattenfall (lopend tot 1 januari 2024) ingaat.
2. op 1 januari 2023 – kostentoeename door de eerste sterke stijging van de elektriciteitsprijs. In 2024 zal daar naar alle waarschijnlijkheid nog een flinke stijging overheen komen.

Voorliggende notitie geeft:

- Overzicht van de verhoging van de energiekosten voor de gemeente;
- Inzicht in andere indirecte financiële gevolgen voor de gemeente;
- De noodzaak aan om bij de begroting van 2023 een reservering op te nemen ten behoeve van de stijgende energiekosten.

In het vervolg van voorliggende notitie is een beeld geschetst van de financiële gevolgen van de stijgende energiekosten. Hierbij is een vergelijking gemaakt met de tarieven zoals die op dit moment voor de gemeente Alphen aan den Rijn gelden. Let wel, het gaat om een vergelijking van de energiekosten en betreft dus niet een totaaloverzicht van de energiekosten. (Energie)belasting, kosten voor netbeheer en kosten voor meetdiensten zijn buiten beschouwing gebleven. De kosten voor deze posten zullen de komende jaren wel wat veranderen maar die vallen in het niet ten opzichte van de verschillen in de prijsontwikkeling van de commodity elektriciteit en gas.

2 Gas voor de gemeente

2.1 Gasverbruik

Voor het gasverbruik is uitgegaan van 2021. De gemeente heeft toen ongeveer 525.000 m3 gas verbruikt. Dit betreft:

- Verbruik in gemeentelijke panden voor eigen verbruik, en;
- Verbruik in gehuurde panden waar de gasaansluiting op naam van de gemeente staat, en;
- Verbruik in verhuurde gemeentelijke panden waar de gasaansluiting op naam van de gemeente staat.

Het gasverbruik is niet lineair verdeeld over een totaal jaar. Gas wordt immers grotendeels verbruikt voor verwarming van panden, met als gevolg dat het gasverbruik in de zomer veel lager is dan in de winter. Om een kostenvergelijking te maken voor het laatste kwartaal van 2022 is er daarom vanuit gegaan dat in het laatste kwartaal van een jaar ongeveer 35% van het jaarvolume wordt verbruikt (185.000 m3).

2.2 Prijsontwikkeling voor gas

2.2.1 Vierde kwartaal 2022

Met het opzeggen van het contract met Gazprom en het contracteren van Vattenfall krijgt de gemeente per 1 oktober 2022 te maken met de marktprijzen zoals die zich in augustus 2022 hebben ontwikkeld. Tot 1 oktober (contract Gazprom) hebben we te maken met een gasprijs van € 0,22 per m3. Inmiddels is bij Vattenfall het totale gasvolume voor het laatste kwartaal van 2022 ingekocht. De prijs hiervoor bedraagt € 2,33 per m3.

2.2.2 Jaar 2023

De gemeente moet voor 1 december 2022 het totale gasvolume inkopen voor 2023. Als gevolg van de enorme fluctuaties op de energiemarkten is besloten om deze inkoop tussen 22 augustus en 30 november te spreiden en elke handelsdag een evenredig deel in te kopen. De ontwikkeling van de gasprijs is onvoorspelbaar. Kort na het uitbreken van de oorlog in Oekraïne kostte een m3 gas € 3,25. Begin augustus was dit € 2,33 (met enorme fluctuaties tussen deze tijdstippen). Om een indicatie van de kosten te geven is uitgegaan van het gemiddelde tussen deze bedragen (€2,79 per m3).

2.3 Kostenvergelijking voor gemeentelijk gasverbruik

Rekening houdend met bovengenoemde prijsontwikkeling moet voor het laatste kwartaal van 2022 rekening worden gehouden met een kostentoeename van bijna 400 k€ ten opzichte van dezelfde periode in 2021.

Voor 2023 moet rekening gehouden worden met een kostentoeename van ongeveer 1.350 k€ ten opzichte van 2021.

3 Elektriciteit voor de gemeente

3.1 Elektriciteitsverbruik

Voor het beoordelen van het gemeentelijk elektriciteitsverbruik is uitgegaan van het volgende verbruik:

- Verbruik in gemeentelijke panden voor eigen verbruik, en;
- Verbruik in gehuurde panden waar de elektriciteitsaansluiting op naam van de gemeente staat, en;
- Verbruik in verhuurde gemeentelijke panden waar de elektriciteitsaansluiting op naam van de gemeente staat.

De hoeveelheid elektriciteit die voor deze panden wordt ingekocht bedraagt naar schatting 8,4 miljoen kWh. (Dit is exclusief de opbrengst van zonnepanelen.)

3.2 Prijsontwikkeling voor elektriciteit

Op 1 januari 2023 krijgt de gemeente met de eerste sterke stijging van de elektriciteitsprijs te maken. Deze stijging zal iets lager zijn dan op dit moment in de media wordt besproken omdat in eerdere jaren al een aanzienlijk deel van het elektriciteitsvolume voor 2023 is ingekocht. Toch zullen de kosten extreem hoog zijn ten opzichte van eerdere jaren. Als de trend zich in de komende drie maanden op dezelfde manier voortzet als in het afgelopen jaar zal de gemiddelde prijs per kWh (piek- en dalstarief in verhouding verrekend) van ongeveer € 0,06 in 2022 stijgen naar € 0,11 in 2023.

Voor 2024 heeft de gemeente Alphen aan den Rijn nog geen elektriciteit ingekocht en krijgt zij voor het gehele volume te maken met de prijsstijging in het afgelopen jaar. Uitgaande van het huidige prijsniveau moet dan rekening gehouden worden met een gemiddelde prijs van € 0,28 per kWh.

3.3 Kostenvergelijking voor gemeentelijk elektriciteitsverbruik

Rekening houdend met bovengenoemde prijsontwikkeling moet voor 2023 rekening worden gehouden met een kostentoename van ruim 650 k€ ten opzichte van 2022.

Voor 2024 moet rekening gehouden worden met een kostentoename van ongeveer 1.840 k€ ten opzichte van 2022.

4 Gas- en elektriciteitsverbruik van derden

De gemeente heeft te maken met:

1. Instanties waarvoor de gemeente uiteindelijk 100% verantwoordelijk is voor betaling van de energiekosten, bijvoorbeeld Rijnvicus;

2. Partijen die gemeentelijke panden huren waar de energie aansluiting op naam van de gemeente staat;
3. Partijen die gemeentelijke panden huren waar de energie aansluiting niet op naam van de gemeente staat.

Indien de onder punt 1 bedoelde instanties niet in staat blijken hun energiekosten te betalen, zullen deze kosten als gevolg van bestaande wetgeving door de gemeente moeten worden betaald. Dit geldt niet voor onder punt 2 en 3 genoemde partijen. Deze partijen betalen hun eigen energiekosten. Dit zijn vaak partijen die maatschappelijke activiteiten vervullen, bijvoorbeeld een zwembad. De wijze waarop de gemeente omgaat met energie aansluitingen voor partijen in deze categorieën wordt in de komende Kadernota Vastgoed vastgelegd.

5 Aannamen

In voorliggende notitie zijn diverse aannamen gedaan hetgeen betekent dat de uiteindelijke kostenstijging zeker zal afwijken van hetgeen nu is verwoord. Onderstaand volgen enkele aannamen die zijn gedaan:

- Het elektriciteits- en gasverbruik in de komende jaren komt overeen met het verbruik van 2021 (de gemeente streeft naar een vermindering van het verbruik en een verhoging van de eigen elektriciteitsproductie);
- De gemiddelde stijging van de gasprijs op de internationale markt zoals die zich in augustus 2022 heeft voorgedaan zet zich tot december 2022 voort;
- De gemiddelde gasprijs voor 2024 is vergelijkbaar met de prijs van 2023;
- De gemiddelde stijging van de elektriciteitsprijs op de internationale markt zoals die zich het afgelopen half jaar heeft ontwikkeld zet zich tot december 2022 voort;
- De gemiddelde elektriciteitsprijs voor 2024 is gebaseerd op de bovenstaande beschreven ontwikkeling van de prijs tot eind 2022.